

Grans petits monstres

La poeta andorrana
Teresa Colom
publica el primer
llibre de narrativa
RUTH MARIOT

**LA SENYORETA
KEATON I ALTRES
CONTES**
Teresa Colom
Editorial: Empúries
Barcelona, 2015
Pàgines: 172
Preu: 17 euros

El gènere fantàstic ha estat sempre darrere els contes de tots els temps en què la ficció recrea mons imaginatius on trobarem paradisos i personatges al marge de la realitat. És una literatura universal, que narra amb versemblança situacions tan somnioses com impossibles, però que poden transportar el lector a immèrgir-se en aquests mons desconeguts i gaudir plenament dels sentiments que desprenen.

La *senyoreta Keaton i altres bèsties* aplega cinc contes que podrien entrar en aquest gènere. Són narracions que tenen en comú el naixement de cinc infants i la vida tèrbola i angoixant que els toca viure i patir. Així, hi trobem un nen que neix d'una dona ja madura i que fa tot el seu cicle vital en un any, i la nena que arriba al món en circumstàncies molt peculiars i que es transforma en balena –aquest animal ja protagonitzava algun dels seus poemes–. També toparem amb la complexitat de vida de l'infant que neix amb una mà de garrí i és repudiat pel seu pare i un altre noutat que un enterramorts troba quan destapa una sepultura tancada des de fa anys. I no sobta trobar un nen de gel abandonat a la cuina, com si vingués del paradís glaçat de la princesa Elsa, que s'ha ficat recentment a totes les cases amb infants fantasiosos.

Una vegada creats aquests grans petits mostres, la poeta andorrana Teresa Colom, que debuta en narrativa amb aquest aplec de contes, fa transitar els seus personatges per un món hostil, lúgubre, insà i ple d'incomprensions i falsedats, que els fa doblement mutilats. El paisatge atordidor, amb reaccions escabroses afegides, situacions límits que voregen la despietat, accelera una inquietud que va transformant el lògic rebuig inicial narratiu en una peculiar addicció lec-

tora. Una lenta metamorfosi en què la crueltat i l'infortuni s'embolcallen amb un sentiment de tendresa, humor i sensibilitat atractiva. El secret d'aquesta transformació és degut al fet que el llenguatge que usen els protagonistes, les reflexions que deixen anar, els paisatges i les descripcions de situacions tenen un component humà que justifica aquest món tèrbol creat. Una innocència que

recrea una versemblança narrativa atractiva al mig de tantes quimeres i deliris.

Una experimentació literària valuosa sorgida d'una profunda sensibilitat poètica i també dramàtica. No en va Teresa Colom ha publicat cinc llibres de poesia, ha creat un espectacle poeticoteatral i ha participat en festivals nacionals i internacionals de poesia.

Un estimulant debut narratiu. *

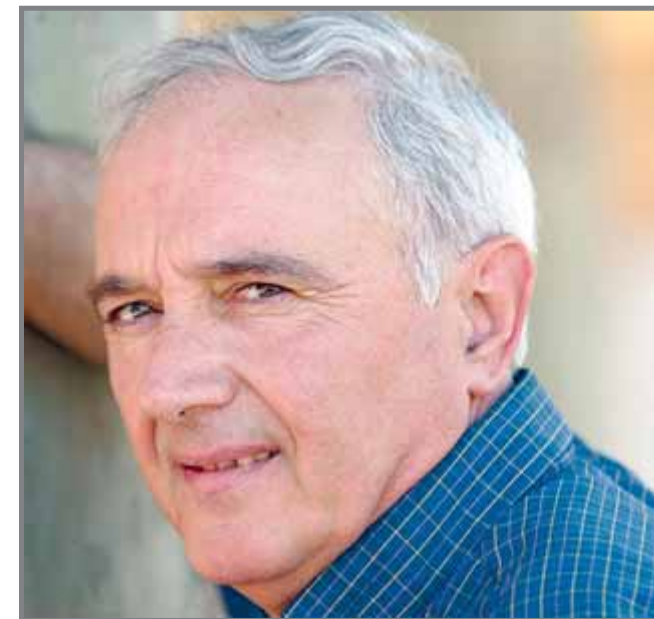
ASSAIG MIQUEL-LLUÍS MUNTANÉ

L'art de connectar

La intersecció és un concepte matemàtic que, tanmateix, dona molt de joc en el seu sentit figurat, com a espai de confluència d'elements diversos, com a territori on convergeixen realitats juxtaposades que, sense perdre cap d'elles la seva essència, es potencien recíprocament.

Així, d'entrada, *Quadern d'interseccions* s'hauria d'enquadrar en el gènere dels dietaris, però té la virtut de no deixar-se enquadrar fàcilment; en tot cas, és un llibre que no refusa el component teòric, però que resulta també altament suggeridor en la mesura que ens acostava al temps interior del seu autor, que ha reeixit a construir una obra d'una solidesa i coherència ben estimables, que combina el pensament amb l'amenitat i la bellesa descriptiva, que relliga l'ecologia amb la pintura, la política amb la filosofia, l'urbanisme amb la música..., i que aborda reflexions sobre l'art, la moral, la política i la natura. No és senzill trobar gaires peces literàries capaces de plasmar d'una manera tan incontestable la fecunda permeabilitat dels coneixements humans. De fet, si allò que convenim a anomenar *cultura* té algun sentit, no és pas el d'acumular dades, sinó el que fa possible identificar les connexions que existeixen entre les coses perquè, en dar-

recrea una versemblança narrativa atractiva al mig de tantes quimeres i deliris.

Eugeni Perea ha escrit un llibre de reflexions / JUDIT FERNÁNDEZ

Diamants juguen i guanyen

Una novel·la a quatre mans és una covardia. Si el llibre a quatre, sis o vuit mans dona com a resultat un bunyol, els propietaris de les mans queden il·lesos. Se salven ells i la culpa és dels altres. Després de tot, aquests llibres els compren família i amics molt i molt íntims, no? Com les festes de final de curs dels nostres fills. Aguantem fins que surten ells i són els millors i cap a casa. Però ves per on que, de vegades, el monstre de Frankenstein és electrocutat i torna a la vida. De fet aquest llibre escrit per quatre autors en llengua catalana té la rara virtut de ser llegit durant moltes de les seves gairebé dues-centes pàgines com un sol llibre d'un sol autor amb quatre cognoms.

És una bona novel·la convencional però eficaç, de gènere, de lectura de cap de setmana amb plaer i evasió. És a dir, que la broma, l'aposta, la pirueta funciona i deixes de veure-la i el llibre és un llibre, la novel·la és una novel·la i pots perfectament recomanar-la a qualsevol que li agradi llegir. Més enllà de familiars i amics molt amics. *La reina de diamants* dona el que promet. Una història ràpida i previsible però no del tot, escrita per quatre autors que no fan trampes entre ells ni a la partida (no més de les aconsellables).

L'argument té tot allò que et faria comprar-ho i no comprar-ho. Gàngsters russos a la Costa Brava. Empresaris catalans corruptes. Prostíbuls afectats per la crisi. Dones Uma

Thurman a *Kill Bill*. Romina i Albano en format assassins albanokosovars. I, és clar, diamants. Amb un argument pactat i via *e-mail*, els nostres quatre jugadors van escriure la seva part i després van mirar que els macarrons sortissin *al dente*. Van col·locar a la sortida el Llort (Barcelona, 1966), que era una aposta tan bona com arriscada. El Llort està en un punt dolç de la seva escriptura. Tot ho fa fàcil i dinàmic. Crea la sensació que pot explicar el que sigui en el format que li doni la gana. La seva part entra al teu cap com una persiana

oberta a les deu del matí d'un diumenge complicat. Escatològic, directe, personatges i accions, brometes que fan gràcia i d'altres que només li'n fan a ell (tot molt Llort), però les seves pàgines són impecables. Tant, que penses que el pobre que va darrere... com s'ho farà? El segon jugador és el Sebastià Bennasar (Palma, 1976) i agafa la història del Llort i no perd ni força ni ritme. La porta allà on vol amb la figura del gàngster i el vodka i el fetge i la brutalitat i la confusió de tot plegat. El Bennasar també està en un moment d'aquells que tots els xuts li entren a porteria. Mà ferma, personatges creïbles malgrat treballar amb clixés. El Marc Moreno (Barcelona, 1977) és el tercer. No desmereix el conjunt però potser perquè dona o ha de donar molta informació. Grinyola pel que fa a força i tensió narrativa. Alguns dels materials amb què treballa els personatges els apropa massa, al meu parer, a un vessant paròdic

que no beneficia la història. Però és probable que això sigui una cosa volguda –però aleshores, innecessària argumentalment– ja que quan li toca el torn a Salvador Macip (Blanes, 1970) dona una explicació a aquesta sensació. Macip reformula la història i ho fa amb ofici i la velocitat justa. Fa morir amb talent una història que val el preu que ha costat.

Si a la literatura negra catalana ja li surten bé fins i tot les juguesques, és més que una bona notícia, és un pòquer. *

La reina de diamants d'aquesta novel·la escrita a vuit mans no és ben bé la de la imatge, tot i la corona...
TOBY MELVILLE / AFP

LA REINA DE DIAMANTS
Bennasar, Llort, Macip i Moreno
Editorial: Llibres del Delicte
Barcelona, 2014
Pàgines: 168
Preu: 14,95 euros

rera instància, ens ajudin a comprendre el món una mica millor.

Eugeni Perea (Riudoms, 1953) és doctor en història moderna, autor de llibres de gèneres diversos que van de la narrativa a l'assaig passant per la poesia, i especialista en l'estudi del paisatge a través de la literatura i les arts. Parlem, en certa manera, d'un escriptor atípic, per l'exigència que imposa a la seva obra i per la discreció amb què la treballa, al marge de modes i de compromisos; una obra que ja s'ha vist reconeguda amb premis com el Rovira i Virgili (2007) i l'Internacional de Literatura Antonio Machado (2012), entre altres.

S'ha dit a bastament que la primera gran qualitat del creador consisteix a saber mirar i fer d'aquesta profunditat de mirada l'eina per

anar fornint els ingredients que seran objecte, amb posterioritat, del tractament que els farà esdevenir objecte artístic. La mirada de Perea se sent impulsada a deturar-se davant dels estímuls més diversos: d'un llibre antic a les formes capricioses dels núvols que contempla a la muntanya; de la corrupció política a una visita als tresors d'un museu; de la contemplació de les abelles a l'evocació de la infantesa en un món rural. Siguin quins siguin els pretextos, Perea sap convertir-los en material per reflexionar sobre la vida i, el que és més important, per convidar el lector a fer-ho, també.

No hi manca un component humorístic en determinats passatges: les observacions, entre l'aprensió i l'escepticisme, sobre el document que els metges obliguen a signar al pacient

abans d'una intervenció, atenyen moments francament hilarants, o la ironia (amb càrrega de profunditat) que l'autor es permet a propòsit de la ignorància agosarada d'aquells que no han arribat "a llegir cent llibres" i la supèrbia prepotent dels qui "n'han llegit cent un".

Perea posa de manifest l'estil del que ha assolit un alt coneixement del llenguatge i dels seus recursos, i que es fa evident, per exemple, en la manera acurada d'administrar d'expressions col·loquials a nocions específiques. L'esperit de fons que anima el llibre i el recorre de dalt a baix es pot resumir amb aquesta mena d'aforisme que ens regala l'autor: "És en la foscor on més llum de pensament ens cal i aleshores es fa imprescindible contemplar els arbres i aprendre a esporgar." *

QUADERN D'INTERSECCIONS
Eugeni Perea
Editorial: Viena
Barcelona, 2014
Pàgines: 240
Preu: 17 euros